

CONSTANTA

APARE DUMINICA

Anul III. No. 150.

Constanța, Duminică 20 Ianuarie 1896.

20 bani numărul

Cerem Drepturile Politice

II

Am stabilit că Românii, afara de vechii Dobrogeni, sunt lipsiți de drepturile cetățenești și politice. Sunt, după cum am mai spus, ca într-o țară străină.

Așa fiind, cum pot ei ca să se manifeste, să se afirme, când singurul mijloc de manifestare este interzis, de chiar autoritatea dominantă, de frații sei? E știut că Românii din toate părțile, n'au altă meserie de cât plugăria și economia de vite; și este știut de asemenea, că acesta e clasa socială careia i se dă cea mai puțină importanță, tocmai fiind că prin ocupațiunile sale în afara de centrele de aglomerațiune, e mai puțin în stare de a-și afirma existența și însemnătatea. Ei nu posedă nici un fel de instrucțiune, școlile fiind în proiect, n'au nici un fel de industrie prin care să se poată manifesta înăuntru și în afara; comerțul tot, al Dobrogei, este în mâna orașenilor, toți neromâni. — Românii din orașe consistând numai în funcționari și muncitori fără importanță; ei n'au așezăminte literare și științifice, din care eșind câte un geniu, să arate lumii întregi, că: Românii există în Dobrogea și în toată lungimea termenului drept al Dunării, de aproape două mii de ani; că nu s'a gândit nici o dată a-și părăsi căminul, că a fost tot-dăuna un element de pace și ordine; că, ce e mai mult, chiar când în România liberă, perioada de tristă memorie a Fanarioților, nu rămăsese nici o singură biserică în care să se citească românește, ei și-au avut biserică și școala lor românească; să demonstreze, în fine, că Românii sunt singurul popor stabil de prin aceste părți

și, prin urmare, singurul apt, prin paciența, sobrietatea și energia ce posedă, să populeze, pentru tot-dăuna, pustietățile Dobrogei în care n'au putut prinde rădăcini sutele de popoare ce s'au succedat de pe timpul lui Daria până azi și să puie astfel capăt tâlhariilor ce și aveau aci câmp liber din timpuri imemorabile, în dauna statelor limitrofe și a propășirii civilizațiunii.

Așa dar, nici un mijloc de manifestățiune n'au Românii din Dobrogea. Absolut nici unul. Căci, a zice că, toți funcționarii administrativi și judecării fiind Români în Dobrogea, aceasta este cea mai reală manifestățiune; este întocmai ca și când am crede că oile pe care le păște un cioban pe câmp ar fi ale lui, pe când în realitate oile pot fi ale altuia și el nu e de cât o slugă platită ca să le păște.

Să luăm un exemplu, prin care să se facă și mai pipăite cele espuse mai sus.

Să ne închipuim că unul din acei savanți cari cutreeră lumea numai pentru amorul de știință, și-ar propune să facă o istorie etnologică a Dobrogei. Negreșit că toată atențiunea lui s'ar îndrepta mai mult asupra orașelor, unde se concentrează inteligența localității, unde toată populațiunea satelor și aduce produsele spre vânzare și prin urmare, unde se poate judeca despre ocupațiunile și activitatea fie-carei națiuni ce locuiește aceste părți. În starea actuală a lucrurilor, iată ce ar observa: că tot comerțul Dobrogei e în mâna străinilor; că toată activitatea economică o formează ei; că toate drepturile civice, recunoscute Dobrogenilor, sunt exercitate de ei; și că, prin urmare, conducerea directă a afacerilor generale economice o au ei. Deci, pentru ori-ce informațiuni ar fi siliți să se adreseze lor ca unii cari sunt în curent

cu toate afacerile; a întreba pe vr'un funcționar ar fi cu totul nefolositor, de oare-ce este cunoscut că aceștia nu se ocupă de cât de partea administrativă și judiciară și că nu au legi speciale pentru aceasta, ele fiind aceleași în toată țara și diferențele ce există sunt formulate în legea de organizare. Trecând apoi la obor, unde inevitabil vine populațiunea satelor, savantul nostru nici prin gând nu i-ar trece să întrebe pe mocăniș cu căciula cât toate diile și cu pieile de oaie pe umeri, nici pe Românul jerpelit și plin de praful, care și aduce produsele spre vânzare. Lui care, gheboșat de munca, huiduit de notari, de piccheri, de doctori, de padurari, etc. sgâlțaiți de perceptori, și care aducând în oraș puținul ce i mai rămâne e jefuit aci fără rușine și fără sfială de speculanții străini, atât i-ar mai trebui, ca să-l întrebe cum mai merge și ce face, ca în loc de răspuns să primească vr'un cruciș....

Care ar fi darea convingățiunii savantului? Ca, cei cari dau impulsione progresului, cei cari pe cale economică pot ajunge, în scurt timp, foarte departe, cei mai inteligenți în fine, în Dobrogea sunt: Bulgarii, Grecii, Ovrerii, Armenii, Tatarii, Turcii, etc., numai Românii nu.

Am luat acest exemplu, fiindcă asta-ți, în congresele internaționale, se dă mai multă însemnătate unor scieri ale vreunui savant celebru, de cât tunurilor și baionetelor, fiind toată lumea convinsă că, în timpurile noastre, nu se mai poate aservi prin putere o națiune, nici a se mai răpi provincii întregi sub cuvânt că această a fost dorința unui țar mort de acum 40 ani.

Dându-se, însă, Dobrogenilor toate drepturile din țară, lăcrurile ar lua, imediat, ca printr-o

incântare, cu totul alt aspect, Românii fiind în majoritate, toate funcțiunile civice vor fi ocupate de ei. Proprietarii mari, agricultorii însemnați, bogații cultivatorii de vite, s'ar grabi să devie proprietari prin orașe, ca având ast-fel c stațiune în centrele de bușcurilor, să'și poată desface mai cu înlesnire produsele. Comercianții mari capitaliștii Români nu s'ar mai sfi de nimic spre a veni să înființeze în orașele Dobrogei sucursale și stabilimente de industrii. În fine, Românii din toate părțile nu s'ar mai teme că vor fi considerați ca streini, ci vor veni cu încredere, spre a ocupa locul gol ce mai există.

În acest caz, care ar fi convingerea savantului venit să studieze starea economică și aptitudinea de progres a diferitelor naționalități din Dobrogea? Aceasta nu mai este de discutat; căci în fața realității, el n'ar mai da nici o valoare fatuității și informațiunilor subversive a naționalităților, care și eră și adă s'a aflat și se află sub un stat strein de neamul lor.

Deci, din punctul de vedere românesc, darea drepturilor depline Dobrogeenilor se impune.

de Petrescu Durostorianu.

DE LA COMUNA

Ședința extraordinară din 18 Decembrie 1895

Ședința se deschide la ora 3 după amiază.

D-l Primar comunică consiliului că ședința a fost amânată pentru astăzi spre a se rezolva următoarele chestiuni, remase de la ședința din 15 ale curentei:

- a) Votarea unui împrumut de 2 milioane lei;
 - b) Oferta d-lui Vittorio Croizat de a ilumina orașul cu ulei mineral dens;
 - c) Sporirea unor taxe după legea maximului a taxelor comunale.
- Se dă citire raportului d-lui Primar prin care propune a se vota un împrumut de două milioane lei pentru a se executa următoarele lucrări:
- a) Alimentarea orașului cu apă;
 - b) Construirea unui salon de cură în apropiere de mare.
 - c) Construirea unui stabiliment de hidroterapie;
 - d) Un parc al orașului.

- e) Trotoare de basalt artificial;
- f) Clădirea a două hale una pentru partea de sus a orașului și una pentru partea de jos.
- g) Clădirea a două localuri de școală.

D-l primar atrage atențiunea consiliului asupra faptului că mai toate aceste lucrări sunt producătoare de venituri și exprimă părerea că anuitățile împrumutului se vor putea plăti cu veniturile ce vor produce. Dar pentru a asigura mai bine regulată plată a acestor anuități, d-l Primar va propune consiliului mărirea unor taxe, votate prea reduse asupra unia articole prevădute la legea maximului pentru taxele comunale, și produsul lor numai singur va fi aproape îndestulător pentru plata anuităților. D-sa însă crede că față cu dezvoltarea ce a luat și va lua orașul prin construirea podului pe Dunăre și cu începerea lucrărilor portului Constanța, veniturile comunei se vor mări considerabil. Dar ca o precauțiune mai mult D-sa va contracta împrumutul cu condițiune ca banii să se ridice treptat după trebuință, spre a nu se plăti procente de cât pentru sumele ridicate și întrebuințate. Preliminările lucrărilor, cum de exemplu studiile și planurile, reclamând un timp de mai bine de un an, și apoi publicarea licitațiilor și începerea lucrărilor un alt an, va fi de ajuns timp în care să se vadă ce venituri va avea comuna din taxele actuale precum și din acele ce va propune a se vota și ast-fel se va putea ști de ce sume se va putea dispune pentru afectarea lor la plata de anuități. Cu terminarea treptată a lucrărilor veniturile se vor mări cu sumele ce vor produce ele. Ast-fel d-l Primar evaluează la suma de lei 60,000 venitul net al serviciului alimentării cu apă, prin contribuțiunea ce se va impune proprietarilor, locatarilor diferitelor stabilimente, pentru aducerea apei. Salonul de cură se poate conta că va aduce un venit anual de 20,000 lei, judecând după venitul ce produce actualul Casino, o b-racă, cu tot numărul restrâns al vizitatorilor ce am avut până acum.

De la stabilimentul de hidroterapie putem iarăși aștepta o sumă de 15 mii lei, ca și va fi unicul stabiliment în țară de felul acesta.

Halele, nu trebuie să ne îndoim că vor produce un venit anual de 35,000 lei, având ca exemplu actualele barace de lemn care dau un venit anual de 15,000 lei.

Prin construirea localurilor de școală se va realiza iarăși o economie de 6000 lei ce plătim pentru două localuri improprii destinațiunei lor.

D-l Primar conchide cerând votarea împrumutului spre a face aceste lucrări indispensabile și impuse prin sacrificiile ce face statul pentru orașul nostru, destinat a fi de bușul principal al țerei.

D-l Consilier P. Peneș zice că nu va fi nevoie de un împrumut de 2 milioane lei, pe cât timp alientarea orașului cu apă se va da prin concesiune.

D-l Primar răspunde că dacă alimentarea orașului cu apă se va da în concesiune suma aferentă din împrumut pentru această lucrare se va putea afecta pentru alte lucrări.

D-l consilier Al. Logaridi demonstrează că cele mai multe din lucrările proiectate a se executa vor produce venituri considerabile, și ele singure vor ajunge pentru plata anuităților, și de aceea va vota pentru împrumut.

D-l consilier Grigorescu luând cuvântul crede că exprimă întregul sentiment al consiliului mulțumind d-lui Primar pentru prezentarea acestui proiect de împrumut. Nimeni nu va fi în contra îmbunătățirilor, mai ales că el constituie o mare parte integrantă din programul în baza căruia actualul consiliu a fost ales. Roagă însă pe d-l Primar să-i permită, cu chibăuțită ce 'i este proprie, a face oare-cari observații asupra proiectului de amănunte și a recomanda atențiunei consiliului oare-cari propuneri ce va dezvolta, pe care să nu le ia în nume de rău, venind de la un amic sincer al progresului și îmbunătățirilor propuse.

Prin espunerea de motive nu se arată și resursele de unde comuna va lua fondurile necesare plății anuităților împrumutului care vor absorbi $\frac{2}{3}$ sau cel mai puțin jumătate din budgetul ordinar al comunei, care în medie este numai de 250 mii lei. D-sa își exprimă îndoiiala dacă ministerul va aproba împrumutul fără această indicațiune și fără planul lucrărilor, și întreabă pe d-l Primar, dacă are această siguranță și dacă n'ar fi mai bine a se face aceste cupăriri, și în urmă să se voteze împrumutul de 2 milioane.

Aceasta și din alte puncte de vedere.

În chestiunea aduceri apei, a cărei aducere în oraș D-sa a recunoscut-o și recunoaște ca urgent neces

sarã ar fi a se ști mai întâi dacă întreprinderea se va face în regie sau se va concede unei companii, care s'o exploateze pe seama ei, în care caz n'ar fi nevoie de împrumutul milionului cerut pentru apă, plus poște, o altă jumătate milion pentru cheltueli de exploatare și întreținere, care nu ni se arată cât vor fi de mari și cât va fi consumul de apă.

D-sa citează mai multe orașe ca București, Brăila, care stau rău cu regia apei și în Galați, unde e concesiunea ea merge foarte bine, se declară partisan al concesiunii cu drept de rescumpărare pentru comună după un period fixat de ani.

Pentru aceste motive și pentru că încă nu se cunoaște bine de unde se va aduce apă în oraș,—de la mura Caragea sau de la izvorul descoperit acum, mai apropiat, pe proprietatea comunei grădinile de zarzavaturi,—D-sa e de părere să studiam aceste chestiuni și în urmă să se facă împrumutul.

În ce privește *salonul de cură*, d-l Grigorescu nu i admite pentru o cheltuielă așa de mare de 300,000 lei mai ales că comuna a încercat fără rezultat a pune taxe pe vizitatori: se îndoaie discutabilitatea lui numai în 1½ luni cât va lucra, față cu o anuitate de 20,000 lei plus cheltuelile de administrație pe când venitul actualului salon ce ar urma să fie desființat nu e de cât de 2—3 mil lei anual, cu toată exploatarea lui care nu costă nimic pe comună. Aduce ca exemplu hotelul Carol care nu dă nici 1 la sută venit societății care l'a construit.

D-sa este de părere să lărgim actualul salon lăsând timpul să facă necesară unul asemenea mare stabiliment de care nici statul nu are încă la stațiunile sale principale, ca Lacul-Sărat, etc.

Institutul de *hidroterapie* figurează asemenea în programul nostru dar cred că în proporțiunile în care e vizat, 300 mil lei, nu se va renta încă multă vreme. Comuna nu va putea suporta o cheltuielă așa de mare și nici nu e drept să i se ceară a o suporta. La Câmpu-Lung, stațiune însemnată, s'a făcut un asemenea institut cu 600 mil lei prin inițiativa privată care tot-d'auna administrează mai bine. Se face prea puține băi de apă caldă și de abur aici se face numai băi reci; cele două localități de băi existente ne-ar putea încredința despre faptul că nu s'ar renta.

Comuna face destule sacrificii pen-

tru vizitatorii cu muzica 10,000 lei, actualul salon 30000 lei, eclarașul și întreținerea bulivardului, construcția băilor 30000, lei, a cărora întreținere costă pe comună mai multe zeci de mil de lei anual fără ca casa comunala să profite absolut nimic.

Statul și stabilimentele publice sunt datoare a îngriji de suferinții țerei.

Comuna să și vadă mai întâi de trebuințele ei proprii cari sunt așa de multe; ca canalizarea orașului atât de necesară surpărei selbatice a malurilor pe tot litoralul Nord-Estic, iluminarea, lărgirea și prelungirea bulvardului și exproprierea prevădute în planul orașului, șosele în partea de sus și la magaziiile orașenilor, fără de care nu șade bine marilor stabilimente proiectate.

Orașul e mai mult comercial decât stație balneară, care se va dezvolta în altă parte a orașului.

În ori-ce caz suma e prea mare pentru acest stabiliment, ea trebuie redusă la cel mult 1000.000 lei.

D. Grigorescu admite facerea de școli celor două hale și ori-câte plantații, o șosea pentru trăsuri la cartierul industrial și trotuarie pe care le-a propus mai înainte încă de programul de la 1894.

D-sa admite în principiu împrumutul dar ar dori proiecte pentru fie-care în parte și combinațiunea resurselor și decisiunea mai întâi dacă va fi regie sau concesiune pentru apă, studii, lucrări și rezoluțiuni ce s'ar putea lua în câte-va zile de noi împreună cu serviciul ordinar tehnic, spre a nu ne pomeni că prea ne-am grăbit, să nu facem ca predecesorii noștri cari au făcut împrumutul de 300 mil lei, și prima lucrare ce a făcut, încheie D-sa a fost o magazie de cereale, atât de păgubitoare pentru comuna.

D-l Primar răspunde că este autorizat să creadă că împrumutul va fi agreat de Guvern care are ținută atențiunea sa asupra orașului Constanța.

În ce privește resursele din cari se vor plăti anuitățile împrumutului, dacă nu le-a arătat în raport le-a spus și demonstrat în ședința de astăzi.

Cât pentru modul cum se vor executa sau exploate lucrările proiectate, în regie sau concesiune sau prin întreprindere, aceasta va face obiectul delberațiilor Consiliului, când împrumutul va fi aprobat de Corpurile Legiuitoare.

Acum Consiliul Comunal are a se pronunța dacă găsește indispensabile lucrările propuse și dacă acordă împrumutul.

În ce se atinge de proiectele ce d. Grigorescu cere pentru fie-care lucrare, aceasta nu o putea face D-l Primar înainte de a fi sigur că lucrările propuse se vor adopta de Consiliu și de Guvern, căci asemenea proiecte ar putea costa cel puțin 20 mil lei.

D-l Primar conchide apelând la sentimentele patriotice ale Consiliului comunal să voteze împrumutul.

În urma acestor explicațiuni, d-l Grigorescu, a declarat că va vota pentru împrumutul.

D-l Șerbănescu, consilier, declară că va vota cu convingere pentru împrumut, fiind-că este necesar.

Se pune la vot împrumutul de 2 milioane lei și se adoptă cu unanimitate de voturi.

El va fi afectat pentru următoarele lucrări:

Alimentarea orașului cu apă;

Construirea unui salon de cură pentru vizitatorii din timpul stagiunii băilor.

Construirea unui stabiliment de hidroterapie.

Inființarea unui parc al orașului.

Facerea de trotuar de basalt artificial pe cele mai principale strade din cartierul balnear.

Clădirea a două hale, una pentru partea de sus și alta pentru partea de jos a orașului.

Clădirea a două localități de școli.

Acest împrumut se va contracta la casa de Depuneri, sau la vr'o bancă din țară ori în străinătate cu un procent de 6 jum la sută pe an cel mult și pe un termen de 40 ani.

Ședința se ridică la ora 6 după amiază, iar ceilalți două chestiuni, se vor rezolva în ședința viitoare.

INFORMAȚIUNI

Cerem scuze abonaților noștri că, din cauze independente de voința redacțiunii, ziarul n'a apărut în cele din urmă două Duminici. — Abonații nu vor pierde nimic cu aceasta.

Prefectul județului nostru, d-l D. Iancovici a demisionat odată cu eșirea din minister a d-lui N. Fleva.

Nu pricepem de loc rostul acestei demisiuni. D. Iancovici nu trebuia să se considere, în Dobrogea fiind, ca primul prefect politic din țară.—Toți cei ce l'au cunoscut mai de aproape regretă retragerea d-sale.

Fri seară, Sâmbătă, și găzduim cu-nunția civilă și religioasă a d-ului M. Colciu, primarul orașului, cu D-na Gabriela Ioan Macri. - Felicitările noastre cele mai sincere.

Prefect al județului Tulcea, în locul d-lui P. Stătescu, trecut prefect al poliției Capitalei, a fost numit d. G. N. Toneanu fost administrator în Dobrogea și în cele din urmă avocat al Statului la Galați.

De vânzare 2 scărte paie de orz și 4 scărte de fân, aproximativ 100,000 kilogr. și 400 hectol. orz la Tari-Verde. Case și soia bună p. vite și teren disponibil de pășunat. Avis economilor de vite a se adresa d-nului P. Grigorescu, Constanța.

De închiriat o casă nouă cu 4 camere, și o curte spațioasă, împreună cu gard, situat în Anadolkiol Doritorii se vor adresa la Redacția acestui ziar.

DE ARENDAT pe 3-5 ani grădina de zarzavaturi de 10 hectare, din Tari-Verde, județul Tulcea. Amatorii se vor adresa proprietarului d. P. Grigorescu în Constanța.

Aducem la cunoștința asiguraților noștri din oraș și județ că Agenția principală locală a societății de asigurare mutuală „Unirea” e autorizată a libera direct *Polize de asigurare* în orice ramură, cari se vor preda asiguraților imediat la subscrierea ofertei fără a se mai aștepta, ca până acum, aprobarea Direcțiunii generale din București.

Prin urmare ori-cine din amicii noștri de la țară, având necesitate pot în aceeași zi: asigura produsele din magazin și a face ori-ce împrumut la Credit sau Banca agricolă din Constanța. — *Premiile de asigurare se știe că sunt mult mai mici de cât la celelalte două societăți concurente.*

Biuroul este în strada Gărei No. 13, visavi de noul local de primărie, și este deschis toată ziua.

Legătorie de Cărți

Subscrieul aduc la cunoștința onor. public că am înființat pe lângă atelierul de tipografie și un atelier de legătorie special, angajându-mă a lega:

Cărți, reviste, note de piano, a încadra rame și în fine tot ce se atinge de această branșă.

GR. M. GRIGORIU.

„UNIREA”

Societate generală de Asigurare Mutuală DIN BUCUREȘTI

Autorizată prin înaltul Decret Domnesc sub No. 1576 după deciziunea consiliului de miniștri dela 27 Iunie 1877, *Monitorul oficial No. 160 din 16 (28) Iulie*

Acastă societate de proprietate asigură, contra incendiului, imobile, fie construite de zid, palantă sau gard, fie acoperite iar cu tinichea, oțel, șindriță, țigle, etc. Plata asigurării e cu un procent scăzut, aproape pe jumătate decât la celelalte Societăți, cari fac o speculă din premiile asiguraților.

Deosebit de aceste clădiri, societatea mai asigură contra incendiului: **Mobile, Marfuri, Producte, Paș și Nutrețe în Șire, Sigari, ciâi pe cimp Liber și în magazii.**

Societatea „Unirea” mai face asigurări asupra „Vieții” în toate combinațiunile uzitate și anume:

- Asociații mutuală de supraviețuire.
- Asociații mutuală cu produs minimal garantat și cu participare de 50 la sută.
- Contra-asigurării cu 8 la sută dobândă și fără dobândă.
- Ca ștaturi fixe în cas de deces cu beneficiul etății.
- Asigurări temporale și
- Rente viagere în diferite combinațiuni.

Asemenea însă asigură contra riscurilor de „Grindină”, precum și contra riscurilor de transport pe fluviu, mări și corpuri de vase, toate aceste asigurări „Unirea” le face cu premii reduse.

Informațiuni și prospecte se dau în București, la Direcțiunea generală str. Dâmbovitzei No. 2, iar în districte la agențiilor respective din orașe.

Direcțiunea generală

Societății de Asigurare mutuală Unirea

LIBRARIA și TIPOGRAFIA „UNIVERSALA”

GR. M. GRIGORIU

+ 36—Piața Independenței—36 +

CONSTANȚA

+ 36—Piața Independenței—36 +

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată, cărți școlare, de științe și diferite Romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPIL ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulari, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domnilor perceptori, Onor.

Primării, Epitropicilor de Biserică

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea promptă și prețurile cât se poate de moderate.